NOVI LIST
Adaptacija
+BONUS FILM
YU-GI-OH! vol.7

<<< Natrag

Datum objave: 12.8.2004 Rubrika: Ljeto

U KAMPU SPELEOLOĠKE EKSPEDICIJE KOJA JE OVIH DANA OTKRILA NAJDUBLJU SVJETSKU PODZEMNU VERTIKALU U JAMI èVELEBITAç

KAD KAMENĻIĹ ZVUĻI POPUT JUREĹEG VLAKA

Roġanski kukovi, po mnogima najljepġi dio Velebita u svom podzemlju krije cijelo arhitektonsko bogatsvo. Tko zna, moġda ļ ak i onaj Verneov put do srediġta Zemlje. Dotiļ na fantazija genijalnog i po mnogo ļ emu proroļ anskog pisca ne ļ ini se, naime, tako nevjerojatno u okruġenju gdje se na malom geografskom prostoru nalaze neke od najdubljih jama na svijetu, poput 1300-metarskih ljepotica ï Lukine i Slovaļ ke jame. Mnogobrojne podzemene tajne Velebita posljednjih desetak godina redovno dolaze istraġivati najbolji hrvatski speleolozi, hrabro se spuġtajuĹ i gdje ljudska noga joġ stupila nije i vraĹ ajuĹ i se iz velebitskih dubina svaki put s novim otkriĹ em. Proġlog je tjedna, tako, otkrivena i najdublja svjetska neprekinuta vertikala koja se bez ijedne najmanje police èspuġtaç u ambis dubok 516 metara. Nakon proġlogodiġnjeg otkriĹ a ulaza u èjamu koja obeĹ avaç, ļ lanovi tri hrvatska speleoloġka odsjeka ï splitskog èMosoraç, zagrebaļ kog èVelebitaç i karlovaļ kog èDubovcaç ove su se godine vratili meĽu Roġanske kukove s jednim ciljem ï istraġiti novotkrivenu èVelebituç. Ġaroliko je speleoloġko druġtvo jedan od svojih specifiļ nih èradnihç kampova ovog puta smjestilo kraj samog ulaza u jamu ï pedesetak metara od PremuġiĹ eve staze, a na sat i pol hoda od prekrasne doline Velikog Lubenovca. Ovog puta je kamp organiziran u dva dijela. Jedan, u kojem smo rijetko, napravili smo dole nisko, a tu gore, kraj jame je ovaj istureni kamp, koji je super jer se ljudi, onako umorni, po izlasku iz jame mogu odmah okrijepiti i odmoriti. No cijena je da svaki dan moramo po vodu odlaziti do doljnjeg kampa, objaġnjava nam Darko BakġiĹ , sluġbeni voĽa ove speleoloġke ekspedicije koja je naġu novinarsku ekipu ljubazno ugostila u svom privremenom gorskom domu. Da bi digli svoj mali kamp, ljubitelji su dubina najprije morali dotegliti ġatore, tende, kuhala i sliļ nu opremu, a potom se vratiti po ravno kilometar i pol uġeta, brdo teġkih metalnih spravica i sve ostalo ġto ļ ini 300 tisuĹ a kuna vrijednu speleoloġko opremu. A nakon mnogobrojnih silazaka i uspona od kojih svaki traje cirka sat vremena, avantura je mogla poļ eti. ï Podijelili smo se u tri grupe ï od kojih je svaka morala opremiti jedan dio jame. U svakoj ekipi jedan je ļ ovjek zaduġen za postavljanje uġeta, dakle postavljanje tzv. èspitovaç, raĽenje sidriġta i sliļ no, a druga dvojica se polako spuġtaju za njim i mjere i na licu mjesta rade nacrt jame, objaġnjava nam Igor JeliniĹ pokazujuĹ i malu daġĹ icu s papirom, presvuļ enu folijom, na koju speleolozi, sve onako viseĹ i i pomoĹ u tzv. laserskog daljinomjera èskidajuç izgled jame. èVelebitaç, u punoj duġini duboka 582 metra, na ovaj je naļ in osvojena za samo tri dana. ï Ono ġto je specifiļ no je zvuk kamena koji pada. U takvim ogromnim podzemnim dvoranama akustika je odliļ na, i ļ ak se i najmanji kamen ļ uje kao da prolazi vlak. Nevjerojatno. Ļ inilo se kao da su tu u vodu pale sve teorije i formule slobodnog pada, jer smo na ġtopericu izmjerili dvadeset sekundi pada, ġto bi po uobiļ ajenoj formuli bilo dva kilometra. Ja sam ļ ak jednom sa sobom izvana ponio kamen, jer sam mi slio ï ako sluļ ajno ostanem visiti u zraku, a nemam viġe uġeta ï ġto se ļ esto zna dogaĽati, da bar bacim kamen i da tako skuġim koliko je daleko dno, priļ a nam Igor kojem je najveĹ u neugodnost tijekom spuġtanja predstavljala ļ injenica da se uġe, novo i nedovoljno èrazraĽenoç poprileiļ no èfrkĹ eç, ġto bi za posljedicu imalo da se Igor na njemu nekontrolirano okreĹ e oko svoje osi. A oni koji misle da je najveĹ i strah koji speleolog mora savladati spuġtanje u potpuni mrak, grdno bi se prevarili, jer lagana panika, baġ suprotno, moġe nastati tek kad se podzemni ambis napokon osvjetli.Vjerujte, moġda je ta èkmicaç zapravo dobra stvar. Neki moji prijatelji koji su u Uzbekistanu istraġivali jednu od ovako dugaļ kih vertikala, nakon dva su se dana sloġili da ļ ekaju noĹ , odnosno da nema ġanse da i dalje istraġuju jamu po danu i neprekidno gledaju u 400 metara ponora ispod sebe, objaġnjava dalje Igor. Osim ovih simpatiļ nih detalja, speleolozi se u velebitskim jamama najļ eġĹ e moraju paziti odlomljenih komada leda i kamena koje pri padu od stotinu metara mogu imati drastiļ ne, ili pak vrlo neugodne posljedice ï ļ emu ġivo svjedoļ i medicinski ovratnik koji jedna od ļ lanica ekspedicije, Ena povremeno stavlja na vrat joġ tjednima nakon ġto ju je u jami na kratko paralizirao èjureĹ iç

Osam dana na dnu jame

Epitet najteġe jama za istraġivanje, prisjeĺ a se Darko Bakġiĺ , pripada Slovaļ koj jami, koja je sa svojih 1320 metara dubine tek sedamdesetak metara kraĺ a od Lukine jame.

ï U Slovaļ koj jami smo morali boraviti kontinuirano osam dana, ġto znaļ i da smo na dnu napravili bivak. Reġim je onda vrlo strog ï sve je minimalizirano i reducirano. Jedan ġator za tri osobe koristi ġest osoba, smjene su kao u rudniku ï dvanaest sati se radi, dvanaest sati odmara, Najveĺ a opasnost prijeti od pothlaĽivanja, jer je temperatura dole blizu nuli, a u Slovaļ koj jami je bilo nezgodno ġto se u jednom kanalu ona suġavala na prolaz gotovo pa ġirine ramena, ispriļ ao je Bakġiĺ . kamen. A pored ovih pogibeljnih, tu su i druge neugodnosti jamskog ġivota. ï Eh, trebate vidjeti kako je to visiti u pojasevima po osam, deset sati, pogotovo kad te joġ pritegnu i vreĺ e koje vuļ eġ za sobom. Poslije smo svi piskutavi kao Beļ ki djeļ aci, slikovito nam opisuje svoje muke muġki dio ekipe. Ni ġivot u speleoloġkom logoru nije, naravno, pojam ugodnosti. Umjesto ġatora, ekipa najradije rasteġe tende koje ġtite od kiġe i omoguĺ avaju viġe mjesta za svu silu prljave opreme. Na meniju se, uglavnom nalazi paġta, a zahvaljujuĺ i èreduciranimç uvjetima, pola je ļ lanova ekspedicije dobilo i ġeġĺ e probavne smetnje. No sve to ne smeta, jer logor je, uostalom, najveĺ i dio dana prazan. Ako nisu u jami, speleolozi satima strpljivo i naġalost joġ uvijek volonterski pretraġuju svaki dio ovog dijela Velebita. Naime, nakon ġto su poļ etkom devedsetih Poljaci otkrili da se tu kriju èneke zanimljiveç jame i proslijedili informaciju hrvatskim kolegama, istraġivanjima, ļ ini se, nema kraja. Ima tu posla, tvrde speleolozi, za generacije i generacije. Naime, ļ ak i kad se danima pretraġuje teren, velika je ġansa da se ulaz u jamu èfulaç za samo pet metara. Ulaz u èVelebitaç, inaļ e zatrpan kamenjem, tako je pronaĽen sluļ ajno, nakon ġto su speleolozi htjeli preko stijena skratiti put do Premuġiĺ eve staze.

Vedrana SIMIĻEVIĹ
Snimio Livio ĻERNJUL i SO èVelebitç

É Copyright 2002 NOVI LIST d.d. Sva prava pridrġana.
Engine design by
NetCom